

Kako u užičkom udruženju "Libergraf" navode, oni su došli do dokaza da je JP "Elektroprivreda Srbije" kršeći propise rekonstruisalo staru hidrocentralu na Đetinji i gotovo nepovratno narušilo izgled jednog od najznačajnijih simbola ovog grada.

"Mi smo na osnovu Zakona o dostupnosti informacija od javnog značaja od Zavoda za zaštitu spomenika kulture u Kraljevu dobili potvrdu da EPS nije pribavio saglasnost za projekat i dokumentaciju za izvođenje radova na rekonstrukciji i revitalizaciji stare hidrocentrale na Đetinji. Samim tim i građevinska dozvola koju je Grad izdao nije zakonita. Ovim je prva evropska hidrocentrala koja je funkcionisala po Teslinim principima trajno izmenila svoj izgled. Simbol društvenog i tehnološkog razvoja Užica i Srbije postao je žrtva neodgovornog odnosa države prema kulturnom nasleđu. Naš cilj je da se poništi ova nezakonita građevinska dozvola", kaže Vladan Sindić iz "Libergrafa" čije je aktivnosti kroz inicijativu "Građani imaju moć" podržala i Crta.

Za šaku dinara i evra

Hidrocentrala na reci Đetinji napravljena je 1900. godine, samo pet godina nakon što je otvorena ona na reci Nijagari. Radila je sve do sedamdesetih godina prošlog veka kad je zbog izgradnje pruge Beograd-Bar zatrpan dovodni kanal za vodu da bi 2000. bila potpuno obnovljena i ponovo počela da proizvodi struju. Kako navodi Sindić, EPS je počeo revitalizaciju starih hidrocentrala po Srbiji i niko ne bi imao ništa protiv da je to ostalo kako je bilo. Međutim, 2018. godine je počelo narušavanje izgleda hidrocentrale na Đetinji i njene okoline koja sa starom užičkom tvrđavom čini jednu ambijentalnu celinu. Sindić objašnjava kako je EPS pokušao da izbegne proceduru:

"EPS je od Zavoda za zaštitu spomenika dobio uslove za izradu urbanističkog projekta. Kad investitor na osnovu uslova uradi urbanistički projekat on za njega treba da pribavi saglasnost Zavoda. Dakle, prvo treba da se dobije saglasnost za projekat, pa tek onda građevinska dozvola, a EPS je dobio samo uslove, ne i saglasnost. Ono do čega smo mi došli jeste da se EPS nikada Zavodu nije obratio za dobijanje saglasnosti za projekat, već im se u jednom momentu obratio tako što im je poslao projekat za građevinsku dozvolu i tražio saglasnost za to. Zavod im je tada izdao mišljenje, odnosno obaveštenje, neku vrstu instrukcije da su oni po zakonu bili obavezni da pribave saglasnost za idejni projekat, a ne za projekat za građevinsku dozvolu. EPS je taj momenat iskoristio i to obaveštenje, naglašavam ne saglasnost, koje je dobio od Zavoda predao Gradu i pristupio pribavljanju građevinske dozvole kod Gradske uprave za urbanizam. Zatim je Gradska uprava to obaveštenje iskoristila kao da je saglasnost i na osnovu toga izdala građevinsku dozvolu EPS-u za rekonstrukciju hidrocentrale na Đetinji."

Sinđić dodaje i da Grad Užice takođe nije ispoštovao zakonske procedure.

„Sama zgrada hidrocentrale je dozidana u skladu sa celim objektom. Međutim, ispust ulazi pet metara u korito reke. Nasut je nasip koji je ugrožavao vodotok, nema više ni vodopada koji se nalazio uz samo zgradu. Takođe, Grad Užice nije ispoštovao uslove Zakona o vodama jer je bio dužan da u roku od dve nedelje nakon izdavanja građevinske dozvole preduzeću ‘Srbijavode’ dostavi projekat za građevinsku dozvolu i samu građevinsku dozvolu kako bi ‘Srbijavode’ sagledale da li je projekat usklađen sa vodnim uslovima i na osnovu toga izdao mišljenje. I taj korak su preskočili“.

U Libergrafu kažu i da im nije jasno zašto je sve ovako moralo da bude urađeno, zašto je morao da se dodaje još jedan generator i poveća kapacitet proizvodnje električne energije.

„Hidrocentrala je obnovljena 2000. godine. Radila je kako treba i proizvodila je struju na tim starim generatorima kao i 1900. EPS dobija naknadu kao povlašćeni proizvođač, ali sve ovo ne povećava značajno proizvodnju od koje će EPS dobiti značajan novac. Svodi se na to da je sve urađeno za šaku evra“, kaže Sinđić.

Ako država ne reaguje

„Mi imamo dva zahteva. Jedan prema Zavodu za zaštitu spomenika kulture iz Kraljeva gde oni treba da postupe po Zakonu o kulturnim dobrima i da traže vraćanje u pređašnje stanje jer ih zakon na to i obavezuje. S druge strane, obratili smo se i Ministarstvu građevinarstva sa zahtevom da se poništi građevinska dozvola jer je izdata bez prethodne saglasnosti Zavoda. Sad je država na potezu i čekamo da vidimo šta će uraditi. Ako nadležni ne postupe po zakonu, mi imamo kompletnu dokumentaciju i ići ćemo na Upravni sud“, kaže Sinđić. Da neki drugi grad u svetu ima „Staru centralu“, kao što je ima u Užicu, čuvao bi je zbog ponosa – ponosa da ste drugi grad u svetu, prvi u Evropi, u kojem je napravljena hidrocentrala po nacrtu, za mnoge, i najvećeg naučinka Nikole Tesle, čijim se poreklom nesebično dičimo. U Užicu za sada nije tako, ali neki građani to žele da promene.

Izvor: crta.rs